

مقدمه : آبی پروری به اندازه فرهنگ بشریت عمر دارد. و قرن هاست که پرورش ماهی در حال انجام است. پرورش ماهی در ایران نیز دارای قدمت قابل توجهی است. لیکن از عمر فعالیت پرورش، مگره سال های چندانی نمی گذرد. آبی پروری در تغذیه انسان و احیاء اشتغال در جوامع توسعه یافته دارای اهمیت است. و در جوامع کمتر توسعه یافته نیز در جهت بهبود تغذیه یک ضرورت محسوب می شود. در کشور ما امکان مقابله مصرف گوشت آبزیان با سایر گوشت ها خیلی کمتر از سرانه مصرف جهانی است. و این فرهنگ شاید به اجداد ما برگردد. زمانیکه امکانات حمل و نقل و نگهداری سریع به شبهه امروزی اصلاً وجود نداشت. بنابراین در آن زمان آبی بصورت تازه قابل عرضه در منطقه دور از ساحل و منابع آبی نبود. و عمده مصرف کنندگان آن تنها ساحل نشینان بودند. و این یک امر طبیعی است که ساکنان دور از این نواحی از گوشت جانوران خشکی و در دسترس استفاده نمایند. و ساحل نشینان نیز به اصطلاح ماهی خور شوند. ولی امروزه به مدد امکانات و فراهم شدن شرایط لازم برای پرورش آبزیان در تمامی نقاط کشور گوشت آبزیان براحتی قابل عرضه به بازار است.

تامین پروتئین مورد نیاز جامعه یکی از اولویت های برنامه کاری دولت ها است و به تبع آن در کشور ما نیز در راستای همین هدف و با توجه به محدودیت ظرفیت تولید گوشت دام و طیور، در برنامه توسعه اقتصادی و اجتماعی تولید گوشت آبزیان به عنوان منبعی سرشار از ویتامین ها، پروتئین ها و چربی های ضروری در دستور کار قرار گرفته است.

فرهنگ سازی برای مصرف آبزیان به عنوان غذای سلامتی از وظایف رسانه های ملی است. و اختصاص یارانه برای تبلیغ و عرضه و مصرف گوشت آبزیان از ضروریات در تغذیه مردم کشور است. و اینجاست که نیاز به برنامه ریزی بلند مدت احساس می شود.

در حالیکه سرانه مصرف کشور مالده 156 کیلو گرم است. و در کشور اسپانیا با سرانه 41 کیلو گرم یک روز مشخص را به عنوان جشن ماهی خوری برگزار می کنند. کشور ایران علی رغم دارا بودن 440 منبع آبی و حدود 70 میلیون نفر جمعیت دارای 5 کیلو گرم مصرف سرانه است. مردم ما با فوائد گوشت آبزیان کمتر آشنا بوده و صرفاً به آبزیان به عنوان خوراکی فصلی و مقطعی نگاه می کنند. مسئولان می توانند علاوه بر فرهنگ سازی بنیادی با قرار دادن مصرف آبزیان در برنامه های آموزشی جامعه فاصله موجود بین سرانه مصرف آبزیان ایران را با معادل جهانی و کشورهای پیشرفته دنیا کاهش دهند.

نام کشور	مالدیو	ژاپن	نروژ	اسپانیا	ایران	افغانستان	کشورهای پیشرفته	متوسط مصرف جهانی	سط
سرانه مصرف آبزیان	156 کیلو	66.3 کیلو	50.2 کیلو	41 کیلو	5 کیلو	100 گرم	23 کیلو	15.4 کیلو	

جدول 1 - مقایسه مصرف سرانه آبزیان در برخی از کشورها و متوسط جهانی

فواید گوشت آبزیان :

گوشت آبزیان در برکننده بسیاری از ویتامین ها و مواد معدنی با ارزش است. و نسبت به پروتئین جانوران دیگر از خواص بیشتری برخوردار است.

آبزیان با دارا بودن ویتامین های A, B, D, E, K و عناصری مانند فسفر و روی و کار آمدی آنها در کنترل بیش از 20 نوع بیماری نظیر درد مفاصل، آلزایمر، گواتر، افسردگی، ریزش مو، مالاریا، اختلالات رفتاری میتوان در برنامه غذایی خانوار قرار داد.

میگو مهمترین منبع سلنیوم است که مصرف 120 گرم آن 81/7 درصد از نیاز روزانه بدن به این عنصر را تامین می کند. تحقیقات و آزمایشات جدید نشان می دهد، رابطه معکوسی میان سلنیوم و شیوع سرطان وجود دارد. سلنیوم، DNA را ترمیم می کند و مانع از آسیب دیدن سلولها می شود و از تکثیر سلولهای سرطانی جلوگیری می کند. مصرف مداوم ماهی و میگو در برابر سه نوع سرطان خون، مغز استخوان و دستگاه لنفاوی ایمنی ایجاد میکند.

کلسترول حاصل از گوشت آبزیان به مراتب کمتر از سایر گوشت ها به ویژه گوشت قرمز است. چربی های اشباع نشده گوشت ماهی، میگو و سایر آبزیان از نظر سلامتی دارای ارزش خاصی برای انسان است.

کالری

درصد پروتئین

در صد چربی

در صد آب

22.8

1.3

71

میگو

ماهی

89

25.2

4.1

تن 71

(جدول 2- ترکیبات منگه و ماهی، تن، و ارزش غذایی آنها)

هدف استفاده از انواع گهشت تامین، پروتئین، مورد نیاز بدن است. که گهشت آن زبان قادر به تامین آن است. و در مقایسه با سایر گهشت ها از چربی کمتری برخوردار است. و از این نظر به عنوان غذای سلامتی مطرح است.

در میگو میزان اسید چرب اشباع که برای سلامتی مضر است صفر و اسید چرب غیر اشباع و امگا 3 زیادی دارد که می تواند به کاهش کلسترول خون کمک زیادی نماید. کلسترول موجود در میگو باعث افزایش کلسترول خون نمی شود و اصولاً آنچه کلسترول خون را افزایش می دهد اسیدهای چرب اشباع است.

نوع گوشت	کالری	پروتئین (گرم)	چربی (گرم)	هیدرات کربن
میگو	91	1/18	8/0	5/1
ماهی	104	19	5/2	--
مرغ	200	2/20	6/12	--
گوشت گوساله	239	7/18	2/18	--
گوشت گوسفند	217	6/15	27	--

جدول 3- مقایسه ترکیبات در 100 گرم گوشت گاو و گوسفند کم چرب و میگو

نوع مواد	کلسترول (میلیگرم)	اسید چرب اشباع	اسید چرب غیر اشباع چند ظرفیتی (گرم)
100 گرم میگو	160	0	17/2
1 عدد تخم مرغ حدود 50 گرم	235	16/1	2/0

جدول 4- مقایسه میزان کلسترول موجود در 100 گرم میگو و یک عدد تخم مرغ

ویتامین B12	ویتامین B6	ویتامین B12	کلسیم	پتاسیم	سدیم	فسفر	آهن
2/3 میلی گرم	1/0 میلی گرم	12	63 میلی گرم	220 میلی گرم	140 میلی گرم	166 میلی گرم	6/2 میلی گرم

جدول 5- میزان املاح و ویتامین های موجود در 100 گرم میگو

میگو یک غذای اقتصادی :

بر خلاف پندار عامه مردم که میگو را غذای لوکس و گران قیمت می دانند. این آیزی در مقایسه با سایر گوشت ها اگر ارزانتر نباشد گرانتر نیست. به عنوان مثال مصرف گوشت مرغ برای خانوار مد نظر قرار دهد. که معمولاً یک عدد مرغ با وزن 1/2 تا 5/1 کیلو برای 4 نفر مناسب است. که هزینه ای بالغ بر 23400 تا 29250 ریال در بر دارد. در حالیکه از یک کیلو منگه در اندازه 15 گرم و با قیمت 25000 ریال که از آن اگر غذاهای لوکس هم از قبیل انواع کنارها تهیه گردد. 6 تا 7 نفر می توانند استفاده نمایند. همچنین قایا، توجه است که از گوشت منگه نیز می توان همانند سایر گوشت ها غذاهای متنوعی از قبیل ترکیب با بلهها، استامبولی، خورشید، کتلت و کوهک و 000 تهیه کرد. که در این حالت از یک کیلو منگه می توان غذای 10 نفر را تامین نمود. پس ملاحظه میشود منگه نیز در صورتیکه در سبد مصرف خانواده ها قرار گیرد علاوه بر ارزش بالای غذایی از نظر هزینه نیز قایا، توجه است.

بازار بانی منگوی پرورشی :

سالانه بالغ بر 7/3 میلیون تن منگه در دنیا عرضه میشود. و از این مقدار حدود 30 درصد منگوی پرورشی است. که سهم ایران از کل منگوی پرورشی کمتر از یک درصد است.

در حالیکه بازارهای اصلی واردات منگوی پرورشی، اروپا، آمریکا و ژاپن است. منگوی پرورشی ایران راهی به بازار آمریکا ندارد و ورود به بازار ژاپن بسیار محدود است و بازار اصلی منگوی پرورشی ایران اروپا است. که برای تجار ما بصورت یک بازار سنتی و محدود در آمده است.

با توجه به افت شدید قیمتی، که طی سالهای اخیر نسبت به سال 79 به حد آمده است، ورود به بازارهای اصلی، مصرف و رقابت با تولید کنندگان قدیمی، یک ضرورت است. بنابراین، تلاش برای عرضه میگو با قیمت مناسب و بافتن بازارهای مصرف جدید داخلی و خارجی، و ایجاد ارتقای فرهنگ مصرف میگو در کشور از راه کارهای احیای، برای رفع این مشکل است.

میگو در بازار داخلی :

میگو در بازار داخلی مصرف چندانی ندارد. و علت آن پندار در بالا بودن قیمت میگو در مقایسه با میانگین درآمد سرانه است. از سوی دیگر هیچگونه تنوع و نوآوری در عرضه میگو در کشور وجود ندارد. و در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های توسعه پرورش میگو تنها بازارهای خارجی مورد هدف بوده است و توجهی به بازار داخلی نشده است.

برای رفع این مشکل راه حل زیر پیشنهاد میگردد:

- تبلیغات وسیع رسانه ای و بکارگیری شیوه های ترویج فرهنگ مصرف آبزیان در کشور
- اختصاص پارانه و جایزه به آن دسته از تولید کنندگانی که موفق به عرضه میگوی پرورشی در داخل گردند
- ایجاد تنوع برای عرضه میگو در بسته بندی و اوزان کم در حد نیاز روزانه یک خانوار و با قیمت های متناسب با درآمد افراد مختلف جامعه
- عرضه میگو متناسب با سلیقه دهکی از جامعه که برای خرید میگو با قیمت های کنونی محدودیتی ندارند
- ایجاد صنایع تبدیلی و تولید محصولات فرعی از میگو نظیر انواع غذاهای آماده و کنسرو شده، کراکر، چپس و 000
- توزیع و عرضه میگو به سازمان ها و اداراتی که دارای غذا خوری برای کارکنان خود هستند و این موضوع می تواند بطور ماهیانه انجام شود
- بجای ارایه بن و یا پاداش های غیر نقدی به کارکنان دولت در مقاطعی میگو توزیع شود

نویسنده : علی کریمی

منابع :

هراجی اصفهانی، مرتضی و نظری، علیرضا

روش های طبخ میگو، روابط عمومی شیلات ایران

صالحی، حسن و میگلی نژاد، ابراهیم (1380)

اقتصاد آبی پروری، معاونت تکثیر و پرورش شیلات

شکوری، مهدی (1380) توسعه پایدار پرورش میگو در کشور

مجموعه مقالات تخصصی آبزیان و سلامتی، (1381) روابط عمومی شیلات ایران

تصاویر از منابع اینترنتی

نظر 0

مروری بر وضعیت تولید جهانی میگو

موضوع: پرورش میگو | نویسنده: علی کریمی | چاپ |

11:19 AM @ یکشنبه 8 فروردین ماه سال 1389

ترجمه و تالیف: علی کریمی

کارشناس تکثیر و پرورش آبزیان

مروری بر وضعیت تولید جهانی میگو

بر اساس آخرین آمار رسمی منتشر شده از سوی سازمان خواربار جهانی (فائو) میزان تولید جهانی میگو در سال 2004 برابر 6 میلیون تن بوده است که از این میزان 5/2 میلیون تن سهم میگوی پرورشی است و از این مقدار سهم تولیدات میگوی پرورشی در بین مجموع آبزیان پرورشی 4 درصد است. در سال 2004 آبزیان پرورشی با ارزش 3/70 بیلیون دلار 14 درصد ارزش تولید را به خود اختصاص داده اند که تا قبل از این سهم آن تنها 4 درصد بوده است.

همانطور که اشاره شد میزان تولید جهانی میگو حدود 6 میلیون تن بوده است که

6.3 میلیون تن مربوط به صید از دریا و 5/2 میلیون تن نیز از طریق آبی پروری بدست آمده است که به ترتیب سهم هریک از آنها 62 و 38 درصد می باشد.

کشورهای عمده تولید کننده میگوی پرورشی

10 کشور ی که در راس تولید کنندگان میگوی پرورشی قرار دارند 93 درصد تولید جهانی را در اختیار دارند که از این 10 کشور 7 کشور در آسیا قرار دارند در این میان کشور چین با 41 درصد تولید جهانی در راس قرار دارد .

10 کشور عمده تولید میگوی پرورشی و درصد سهم هریک

نام کشور	درصد تولید
چین	41
تایلند	17
ویتنام	12
اندونزی	11
هند	6
بنگلادش، مکزیک و برزیل	3
فلیپین و اکوادور	2

روند رشد میگوی پرورشی

تا قبل از سال 1980 رشد مزارع میگو بصورت سنتی بود و بعد از این سال رشد سریعی در این بخش مشاهده می شود که به سوی صنعتی شدن پیش رفت این روند رشد بین سالهای 1990 تا 1993 همزمان با بروز پاتوژنها و بیماری کندتر شد و پس از باسازی مجدد با تمهیدات و استفاده از تکنولوژی های نو و حرکت بسوی توسعه پایدار بر رشد این صنعت افزوده شد بطوریکه از سال 2001 به بعد با رشد سریع ، 40 درصد از تولید جهانی میگو مربوط میگوی پرورشی بود که این رقم تا 50 درصد در سال 2006 قابل پیش بینی است.

ظهور و پیدایش بیماریها:

عدم کنترل و توسعه بی رویه و بی توجهی به عوامل زیست محیطی ساحلی از قبیل تخریب مناطق تحت پوشش جنگل های حرا و پراکنش های اکولوژیکی و افزایش بار آلی آبهای ساحلی موجب بروز پاتوژنها گردید و از سال 1990 بیماریها توسعه یافت. اهمیت و حفاظت از محیط زیست ساحلی و توجه به پراکنندگی اکولوژیکی خطر تداوم بیماریها را کاهش می دهد محدودیت در نقل و انتقال جغرافیایی پست لارو به مناطق مختلف و توجه به توسعه پایدار و برنامه ریزی شده در توسعه فعالیتهای پرورش میگو از جمله عواملی است که پرورش دهندگان میگو باید به آن توجه ویژه داشته باشند.

گونه های عمده میگوهای پرورشی:

از سال 2000 گونه های میگوی پرورشی به یکباره تغییر یافت و با رویکردی جدید گونه های جدیدتری جایگزین گونه های قبلی شد . تا سال 2000 سه گونه عمده پرورشی شامل گونه هاس مونودون ، میگوی چینی و وانامی پیشتاز گونه های پرورشی بودند و 87% گونه های پرورشی دنیا را شامل می شدند. از سال 2004 به دلیل مقاومت بهتر گونه وانامی در مقابل بیماری لکه سفید و معرفی تکنیک های نو از قبیل سامانه های چرخش آب و مدار بسته تولید این گونه در آسیا آغاز گردید بطوریکه میگوی وانامی جایگاه نخست را به خود اختصاص داد این روند تغییر در جدول بعدی کاملاً قابل مشاهده است که میگوی مونودون گونه بلامنازع سالهای گذشته را پشت سر گذاشته است

سهم هریک از گونه های پرورشی و مقایسه آن طی سالهای 2000 و 2004

نام گونه	درصد تولید سال 2000	سال 2004
مونودون	55	30
میگوی چینی	19	2
وانامی	13	58
سایر گونه ها	6	5

3	4	موزی
1	2	متاپنوس
1	1	ایندیکوس

مقایسه سامانه های مختلف پرورشی در دنیا

وضعیت توسعه سنتی	شرح	نوع سامانه گسترده
در حال کاهش	تولید 50 تا 300 کیلو در هکتار در سال مساحت 1000 مترمربع تا 10 هکتار آبگیری جذرو مدی	نیمه متراکم (خفیف)
در حال افزایش	غذادهی از تولیدات اولیه استخر تولید 8/0 تا 2 تن در هکتار در سال مساحت 1000 مترمربع تا 10 هکتار آبگیری جذرومدی و پمپاژ غذادهی غذای طبیعی و دستی	نیمه متراکم
با توسعه اندک	تولید 2 تا 5 تن در هکتار در سال مساحت 1 تا 10 هکتار آبگیری با پمپاژ غذادهی فقط مصنوعی	نیمه متراکم (شدید)
در حال افزایش	تولید 8 تا 12 تن در هکتار در سال مساحت 5/0 تا 2 هکتار آبگیری با پمپاژ بدون چرخش آب هوادهی : مداوم	متراکم
در حال افزایش	غذادهی فقط غذای مصنوعی تولید 15 تا 30 تن در هکتار در سال مساحت 25/0 تا 1 هکتار آبگیری با پمپاژ با و یا بدون چرخش آب هوادهی : مداوم غذادهی فقط غذای مصنوعی	فوق متراکم

مدل های توسعه پرورش میگو

وضعیت	شرح فعالیت	نوع فعالیت و کشورهای در حال اجرا
قابل اجرا در کشورهای که موافق با پرورش سنتی هستند	در اندازه های خرد و هزاران مزرعه، استفاده از برنجزارها و اراضی کشاورزی، بصورت سنتی در آسیا، عرضه در بازار داخلی و بدون بهم پیوستگی	خانوادگی هند، اندونزی، بنگلادش، ویتنام و...
اخیراً مدل های جدیدتر در حال افزایش است	ساختار فامیلی ولیکن نه چندان شدید استخرهای 5000 مترمربعی صید از طریق جمع آوری و با کنترل و تعویض آب کم بهم پیوسته	روستایی هند ف اندونزی، چین و...
قابل اجرا در کشورهای که دارای ساختار پرورش سنتی نبوده با بخش های بهم پیوسته	مزارع با اندازه متوسط و نیمه متراکم خفیف (در حال کاهش) در حال توسعه به سمت متراکم کنترل و تعویض آب کم بهم پیوسته و یا مستقل	نیمه صنعتی امریکای جنوبی، کالودونیا، برزیل
تماماً با مدیریت مستقل و گرایش شدید به کنترل کیفیت	مزارع با اندازه بزرگ، نیمه متراکم و متراکم تا فوق متراکم کنترل کیفیت و مدیریت مستقل	صنعتی امریکای مرکزی، ماداگاسکار، موزامبیک، آسیا

ترجمه و تالیف: علی کریمی
کارشناس تکثیر و پرورش آبزیان شیلات هرمزگان
منبع:

RECENT HISTORY OF WORLD AQUACULTURE AND SHRIMP CULTURE

Conakry (Guinea), 6 – 8 June 2006

نظر 0

آینده پرورش میگو

نویسنده: علی کریمی | چاپ |

1:02 PM @ شنبه 7 فروردین ماه سال 1389

آینده میگو

مقدمه:

در تجارت آبزیان میگو یکی از با ارزش ترین و عمده ترین محصولات دریایی بشمار میرود . بطوریکه نه تنها برای تولید کنندگان در درجه نخست اهمیت قرار دارد بلکه برای عمل آوران ، بازرگانان ، توزیع کنندگان ، خرده فروشان ، رستوران داران و مصرف کنندگان نیز حایز اهمیت است . میگو در مصرف جهانی دارای اهمیت بوده و مصرف کنندگان از خوردن میگو های پرورشی و دریایی لذت می برند . عمده میگو ی تولید شده در آسیا به بازارهای مصرف جهانی عرضه میشود و این موضوع می تواند پشتوانه محکمی برای صنعت پرورش میگو در آسیا و امریکای جنوبی و مرکزی باشد . وسیله معاش و اشتغال میلیونها واحدهای کوچک فراهم شده است

میگو بطور عمده در آسیا تولید میشود و کشور چین به تنهایی یکی از بزرگترین تولید کننده و صادر کننده در این بخش محسوب میشود . اگرچه حجم تولید میگو رو به افزایش است ولی از نظر قیمت با کاهش مواجه می باشد. نوسانات حجم تولید سالیانه همراه با بازتاب های تغییرات قیمت موجب نوسانات در بازار عرضه و تقاضا شده است .

از طرف دیگر کیفیت و ایمنی تولید نیز در این موضوع نقش عمده ایفا می نماید . و نیازمندی و مقبولیت کشورهای وارد کننده نیز باید مورد توجه قرار گیرد . در این خصوص نه تنها به بازار کشورهای وارد کننده عمده از قبیل امریکا و اتحادیه اروپا بلکه باید به بازارهای منطقه ای و محلی نیز توجه کافی شود . از چالش های مهم در این بخش در ارتباط با تضمین عدم باقیمانده های آنتی بیوتیکی و مواد شیمیایی در میگو است . تولید کنندگان در جهت مقابله با این چالش بهبود عملی اصلاح تولید و پایداری و سازگاری تولید با محیط زیست مد نظر قرار داده و موفقیت هایی نیز بدست آورده اند . و گواهینامه های مربوطه را در این زمینه اخذ می نمایند .

از دیگر پی آمدها باید به موضوع تغیر در تولیداز گونه ای به گونه دیگر اشاره نمود که اساس آن تفاوت در قیمت و مقاوم به برخی از بیماری ها در گونه های مختلف است .

قانون آنتی دامپینگ و ممنوعیت واردات میگو و فرآورده های مربوطه که روش صید آنها موجب صدمه دیدن گونه های لاک پشت می گردند، از جمله مشکلات دیگری است که بر سر راه بازار میگو وجود دارد
خلاصه وضعیت کنونی پرورش میگو بشرح زیر است:

افزایش تولید طی سه دهه سالهای 1980، 1990 و 2000

کاهش قیمت فروش برای تولید کنندگان

افزایش هزینه های غذا ، انرژی و منابع مالی

جایگزینی گونه *monodon* با *vannamei*

بیماری های جدید و تاکید بر پیشگیری

کاهش قیمت توام با مشکلات دسترسی به بازار و اعمال قانون آنتی دامپینگ

کیفیت و نگرانی های ایمنی ناشی از باقیمانده های شیمیایی و آنتی بیوتیکی

بهبود فن آوری تولید و بهره وری

تطابق تولید با مدیریت مناسب پرورش و اخذ گواهینامه های پرورش زیستی و اکولوژیکی و

ارگانیک و سازگار با محیط زیست و قابلیت ردیابی

جستجو برای بازارهای جدید منطقه ای و داخلی

نمودار روند تولید میگوی پرورشی در آسیا طی سالهای 1985 تا 2008

افزایش تولید در سال 2000

• تولید میگو با گونه (*monodon*) در آسیا تا اواسط سال 1990 افزایش

یافته و سپس به علت بیماری های ویروسی تثبیت شد

• از اواخر سال 1990 افزایش تولید ناشی از ورود گونه جدید و استفاده

از فناوری های بالا بوجود آمد .

• در کشور چین توسعه پرورش در آبهای لب شور و آبهای داخلی موجب دست یابی به سایر

مناسب برای بازار داخلی گردید .

• در کشور تایلند پشتیبانی از فروش عمده گونه وانامی و تکنوژی جدید و فرآوری برای صادرات و مصرف داخلی موجب افزایش تولید گردید .

• در کشور اندونزی سرعت توسعه ناشی از تغییر وضعیت پرورش به روش متراکم و حذف تعرفه تجاری بوجود آمد

• در کشور ویتنام پشتیبانی قوی دولت ، اجازه فعالیت رسمی برای تولید گونه *vannamei* موجب رشد صادرات شده است

• کشورهای هند و فلپین به دلیل استفاده از گونه مونودون و مشکلات بیماری منحصر بفرد این گونه در رکود تولید بسر برده ولی در حال تغییر گونه می باشند .

مقایسه تولید جهانی میگو بر حسب گونه طی سالهای 1990 تا 2008

میانگین قیمت عمده فروشی برای میگو وارداتی به ایالات متحده آمریکا 2000-2008 از عوامل اصلی که موجب افزایش هزینه های تولید میگوی پرورشی میشوند به موارد زیر می توان اشاره نمود :

افزایش قیمت انرژی از سال 2007 به بعد
افزایش قیمت مواد اولیه غذای میگو از قبیل پودر و روغن ماهی و غلات
افزایش هزینه تامین منابع مالی و اسناد اعتباری
نوسانات نرخ ارز و دلار
کاهش تقاضا
تجارت میگو

• افزایش تقاضای جهانی برای غذاهای دریایی برای بلند مدت روند مثبتی است

• تقاضای های جدید در آینده به سمت آبرزی پروری است

• هنوز هم میگو در بین محصولات دریایی از ارزش تجاری برخوردار است ولی قیمت آن چندان افزایش پیدا نخواهد کرد

• سبقت جویی میگو در مقایسه با محصولات دریایی و دیگر منابع پروتئینی به دلیل تصور غذای لوکس و اهمیت آن در منوی غذای رستورانها کماکان بقوت خود باقی است

• دارا بودن ارزش افزوده بالا به دلیل برخورداری از سریعترین رشد و بالاترین ارزش برای بخش صادرات

مسائل در حال ظهور

• تمرکز بر بازارهای داخلی و منطقه ای و در حال رشد و توجه کمتر به بازارهای اتحادیه اروپا ، ژاپن و آمریکا

• گونه های جدید نیز بیماری به همراه خواهند داشت راه حل در تغییر گونه ها نیست بلکه :

• توجه بیشتر به موارد پیشگیری

• تحقیقات بیشتری انجام شده و دولت ها پشتیبانی کنند

• استفاده از مولدین عاری از بیماری SPF

• اعمال مدیریت اصولی و صحیح در پرورش میگو

• اخذ گواهینامه های مدیریت زیستی و قابلیت ردیابی محصول

• سازماندهی تولید کنندگان در دسته ها و خوشه های کوچک

• تمرکز بیشتر در بازاریابی و توجه به نیاز بازار و کاهش در تولید ، و توجه به چرخه تولید یکنواخت

تمرکز بر بازارهای منطقه ای قوی و محلی

- مصرف غذاهای دریایی جهان از 11 کیلوگرم در سال 1970 در حال حاضر به 17 کیلوگرم افزایش یافته و همچنان در اتحادیه اروپا و آمریکا در حال رشد است
 - مصرف سرانه میگو در ایالات متحده آمریکا از 1.5 تا 2.2 کیلوگرم در سال 2000 به مصرف 650000 تن در سال افزایش یافته است و در ژاپن مصرف سرانه 3 کیلوگرم است
 - جستجو برای بازارهای جدید همچون بازارهای سنتی با مشکلاتی از قبیل قیمت و مشکلات دسترسی به بازار همراه است
 - پس از ممنوعیت صادرات چین به ایالات متحده آمریکا از اواخر 2007 صادرات این کشور کاهش یافت . بازار قوی داخلی در این کشور وجود دارد و میگو به قیمت خوب (\$ 3.7/kg) فروخته میشود و چین می تواند تبدیل به وارد کننده طی 5 سال آینده شود (مصرف میگو در سال 2005 در این کشور 833,000 تن بوده است)
 - قیمت مصرف داخلی در مالزی ، تایلند و اندونزی 3 تا 5 دلار در هر کیلو میباشد.
 - توجه کشورهای ایالات متحده ، اتحادیه اروپا و استرالیا به مزایای سلامتی با خوردن غذاهای دریایی موجب ترویج و ایجاد ارزش افزوده در محصولات دریایی شده است .
 - در برزیل مصرف داخلی از 10 به 60-70 درصد طی 5 سال اخیر افزایش یافته. این موضوع در حال حاضر در آسیا نیز در حال اتفاق است
 - جستجو برای بازارهای جدید از قبیل کره ، هنگ کنگ ، روسیه ، اوکراین ، خاور میانه ، امریکای جنوبی و هدایت بازار در این کشورها از خرده فروشی سنتی به سمت بازارهای مدرن در حال اتفاق است
- چالش های جدیدی برای تولیدکنندگان

- استحکام شبکه های توزیع و خرده فروشان
- تولید کنندگان کوچک که بصورت انفرادی باقیمانده اند
- اقتصادی نبودن واحدهای کوچک در ارتباط با تولید و بازار یابی
- الزامات وقوانین جدید واردات (از قبیل کیفیت / ایمنی)
- قابلیت ردیابی محصول
- استانداردهای خصوصی
- صدور گواهینامه
- مدیریت ریسک برای خریداران خریداران در قبال کاهش عرضه مشکلات و محدودیت در صدور گواهینامه برای واحدهای خرد :
- مقیاس کوچک مزارع و تعدد و پراکندگی آنان
- عدم امکان ثبت رسمی واحدهای خرد
- ارزش کل و حجم تولید ممکن است هزینه های صدور گواهینامه را پوشش ندهد
- کاهش و یا عدم انگیزه جذب بازار برای تولیدات مزارع خرد
- قابلیت ردیابی تولیدات مزارع خرد در بازارهای بزرگ و مجتمع مشکل است
- ممکن است از طریق واسطه ها محصول به بازارهای اختصاصی محلی راه یابد
- روابط اعتباری بین معامله گران
- ممکن است گروههای تولید کننده قابلیت سازماندهی نداشته باشند

• حجم داد و ستد اندک در مزارع فردی

آیا راهی برای کمک به واحد های کوچک در زنجیره بازار مدرن و تجارت وجود دارد؟

• بله ، فعالیت های مثبت انجام شده اخیر می تواند موجب مزایای مثبت برای این گروه باشد.

• پرورش دهندگان خرد به دو گروه تولید کننده تقسیم میشوند (گروههای که در یک منطقه جغرافیایی خاص قرار دارند و یا منبع تامین آب آنان یکی است)

فراهم کردن گواهینامه های گروهی بجای انفرادی
اقتصادی کردن تولید از طریق بازاریابی و خرید فله ای
تسهیل در ارتباطات و گسترش آن

تسهیل در مدیریت بهتر مزارع
تسهیل در سازماندهی بازار
هدایت مزرعه داران خرد به سمت خدمات و سیاست ها حمایتی دولتی
دسترسی به بازارها و نمایشگاههای داخلی
نگاهی به آینده

پیش بینی میشود تا سال 2030 به 40 میلیون تن محصولات شیلاتی نیاز باشد

نقش میگو در این میان قابل اهمیت است
تداوم بازرگانی محصولات دریایی بعنوان یکی از کالاهای قابل داد و ستد وجود خواهد داشت
تولید کنندگان عمده مربوط به کشورهای آسیایی ، امریکای جنوبی و مرکزی و افریقا می باشد
طی سال های 2010 تا 2030 اتفاق خواهد افتاد .

توسعه استفاده از میگو های مولد عاری از بیماری خاص
پیشگیری از بیماریها
بهره وری بالاتر
کاهش هزینه ها
اما همچنان قیمت پایین
توسعه بازار

ولی نیاز به نوآوری های تکنولوژیک از طریق تحقیق و توسعه وجود دارد
سهم پایین تر تولید میگو نسبت به معاملات امروز در بازار جهانی و بیشتر برای مصرف داخلی کشورها تولید میشود
تمرکز بیشتر بروی افزایش بهره وری و کاهش هزینه
ساختار صنعت : باقیماندن واحدهای خرد در کنار مزارع بزرگ با بهبود شرایط مدیریتی

تمرکز بر روی مسایل جدید زیست محیطی (گرمایش جهانی)
مسائل اجتماعی و مشارکت سرمایه گذاران در توسعه صنعت
نتیجه گیری :

میگو همچنان یکی از کالاهای داری اهمیت در بازرگانی است
تمرکز قوی تر به بازار و توسعه تولید در مقایسه با وضعیت جاری و با توجه به اینکه همپای میگوی پرورشی میگوی صید شده از طبیعت نیز به بازار عرضه میشود
تنوع بخشی بازار میگوی پرورشی در جهت هماهنگ سازی قیمت ها با توجه به اینکه میگوی صید شده از دریا بیشتر مورد هدف بازارها می باشد
اصلاح و بهبود رقابت در مزارع خرد از طریق ساماندهی واحدهای

کوچک بهره وری جدید و بیشتر از طریق موارد زیر قابل حصول است :
 پژوهش در پیشگیری از بیماری و بهبود وضعیت غذا
 (SPF توسعه استفاده از میگو های مولد عاری از بیماری خاص)
 شیوه های مدیریت بهتر و صدور گواهینامه
 پایداری حفظ کیفیت و ایمنی بستگی به موارد زیر دارد:
 اعمال شیوه های مدیریت بهتر
 صدور گواهینامه
 قابلیت ردیابی الزامی و اجباری برای مقاصد تجاری
 نگرانی های زیست محیطی و گرم شدن جهانی
 تاثیرات اجتماعی و سرمایه گذاران

علی کریمی

منبع :

The FUTURE OF SHRIMP
 AUDUN LEM, FAO
 FAO-MOA-INFOFISH SHRIMP CONFERENCE
 GUANGZHOU 6-7 NOVEMBER 2008

نظر 0

پرورش میگوی گونه وانامی در هرمزگان

موضوع: پرورش میگو | نویسنده: علی کریمی | چاپ |

12:32 PM @ شنبه 7 فروردین ماه سال 1389

اشاره :

علی رغم اینکه گونه وانامی برای اولین بار توسط موسسه تحقیقات شیلات ایران در سال 1384 جهت انجام کارهای پژوهشی به ایران معرفی گردید. و استانهای خوزستان و بوشهر از سالیان گذشته و مزارع چابهار از سال 87 مبادرت به پرورش این گونه نمودند . استان هرمزگان به دلیل دسترسی آسان به زیستگاه طبیعی میگوی ایندیکوس و وفور مولدین مورد نیاز مراکز تکثیر برای تولید لارو گونه بومی و از همه مهمتر عدم مواجهه با بیماری لکه سفید میگو، تا قبل از سال جاری توجهی به این گونه نداشتند . اجرای طرح آزمایشی پرورش گونه وانامی در سطح 20 هکتار در یکی از سایت های منفرد و علاوه بر آن عدم تکافوی لارو تولیدی گونه سفید هندی در اواخر دوره پرورش جرقه ای شد تا پرورش گونه وانامی مورد اقبال پرورش دهندگان هرمزگانی قرار گیرد و بدون برنامه ریزی قبلی و از آنجاییکه یکی از مراکز تکثیر با هدف تامین لارو مورد نیاز مزارع چابهار اقدام به ورود مولدین از هاوایی و استان گلستان نموده بود بخشی از لارو تولیدی و بدون رعایت تقویم زمانی در سطح 149 هکتار از مزارع پرورش میگوی سایت تباب با استفاده از غذای مزرعه ساز ذخیره سازی شد .
 مقدمه :

تاریخچه آبی پروری در سطح جهان نشان می دهد که استفاده از گونه های غیر بومی پر بازده در جهت افزایش تولید مسبوق به سابقه است . که از جمله آن جهان شمول شدن پرورش گونه وانامی در کشورهای پیشرو پرورش میگو می باشد . در راستای تنوع گونه ای و استفاده از گونه های پر بازده و " علی رغم برخی مزیت های گونه بومی و تاکید و مخالفت با ورود گونه غیر بومی " از آنجاییکه اقتصاد نقش عمده و تعیین کننده ای در پرورش میگو دارد و برخورداری گونه وانامی از مزیت های زیستی و اقتصادی ، تنوع گونه ای در پرورش میگو نیز متاثر از عوامل اقتصادی اجتناب ناپذیر است

میگوی وانامی بومی آبهای دریای مکزیک، امریکای مرکزی و جنوبی و جنوب کشور پرو است. در فواصل سالهای 1970 تا 1980 از مکزیک و پرو به سواحل امریکای لاتین راه یافت و به شمال غربی سواحل امریکا و هاوایی منتقل شد و انتشار آن از سواحل شرقی اتلانتیک تا کارولینای شمالی و تگزاس و سرتاسر شمال مکزیک، نیکاراگوئه و برزیل گسترش یافت بطوریکه اکثر کشورهای این منطقه در حال پرورش میگوی وانامی می باشند. و به تبع آن در آسیای جنوب شرقی و کشورهای همچون چین، تایوان، تایلند، فیلیپین و مالزی این گونه پرورش داده می شود.

به دلیل مزیت های این گونه در مقایسه با سایر گونه های پرورشی از جمله سرعت رشد، تحمل دامنه وسیعی از تغییرات دما و شوری، ضریب بازماندگی و راندمان تولید بالا در مراحل لاروی و دوره پرورش رژیم پروتئینی کمتر، امکان تولید مولدهای مقاوم به بیماری خاص و عاری از بیماری و کاهش هزینه تولید و بازار مصرف شناخته شده این گونه قابلیت خود را به عنوان جایگزین میگوهای پرورشی کم بازده و مستعد به بیماری بخوبی نشان داده است.

مقایسه معایب و مزایای گونه های ایندیکوس و وانامی:

جدول-1- مقایسه مزایای گونه های ایندیکوس و وانامی

میگوی وانامی	میگوی ایندیکوس
رشد سریع دارد	بومی بودن گونه میگو
در طی 120-150 روز به سایز 40-50 جهت فروش می رسد	میگوی مولد طبیعی در فصول مناسب در دسترس می باشد
میگوهای مولد سالم و عاری از بیماری (SPF و SPR) موجود است	تکنولوژی تکثیر و تولید در طی چندین سال بدست آمده است
تحمل شرایط اقلیمی مختلف (شوری بالا یا پایین و دمای بالا و پایین).	گونه مقاومی برای شرایط اقلیمی ایران می باشد
امکان افزایش تولید در مزرعه	تولید فقط در ایران انجام میشود

جدول-2 - مقایسه معایب گونه های ایندیکوس و وانامی

میگوی وانامی	میگوی ایندیکوس
گونه ای است وارداتی و بعضا واردات آن با مشکل مواجه می شود	رشد این گونه کند است
در مورد فروش، قیمت تمام شده و میزان تولید با کشورهای مثل چین، تایلند، ویتنام و کشورهای امریکای لاتین رقابت داریم	F.C.R آن بالاست
چون از کشور خارجی می آید ممکن است حاوی ویروس های ناشناخته ای باشد	بعد از 120-150 روز به سایز 60-50 می رسد
در شرایط بد اقلیمی ممکن است دچار loose shell و soft shell شود	مولد اصلاح ژنتیکی آن در دسترس نیست
قیمت فروش از ایندیکوس پایین تر است	تولید آن اقتصادی نیست

جای پای وانامی در هرمزگان باز می شود

در استان هرمزگان میگوی ایندیکوس با حداکثر متوسط رشد 12 تا 14 گرم و راندمان تولید کمتر از 2 تن در هکتار در غیاب غذای استاندارد و مدیریت نه چندان مناسب در صد بالایی از پرورش دهندگان استان و کمبود لارو در سالجاری به دلیل عدم برنامه ریزی تولید نتوانست قابلیت های خود را در مقابل گونه وانامی با میانگین وزنی 20 گرم در یک دوره 4 ماهه و راندمان تولید نزدیک به 3 تن نشان دهد و این فرصت را از ایندیکوس گرفت تا طی سالجاری گونه وانامی بالای 27 درصد از سطح زیر کشت را از آن خود نماید. بدون شک نتایج مطلوب پرورش این دوره،

پرونده پرورش گونه سفید هندی را که مبدا پیدایش و گسترش آن هرمزگان بود برای همیشه در ایران مختومه خواهد نمود. و نام هرمزگان به عنوان اولین و آخرین پرورش دهنده گونه سفید هندی در تاریخ پرورش میگو ی ایران ثبت خواهد شد.

در طی سالجاری نزدیک به 26.5 میلیون قطعه بچه میگو ی گونه وانامی در سطح 169 هکتار از مزارع میگوی استان ذخیره سازی شده که از سه منبع شامل لارو تولیدی استان بوشهر و بچه میگوی تولیدی حاصل از مولدین وارداتی از هاوایی و مولدین پرورشی استان گلستان تامین گردید

پرورش میگو در هرمزگان

در این منطقه وبا توجه به شوری بالا و شرایط محیطی، بعد از انجام آزمایشی پرورش گونه های ببری سبز و موزی که بنابر دلایل خاص خود از چرخه پرورش میگو حذف گردید. پس از آنکه در سالهای اولیه شکل گیری پرورش میگو در ایران بطور اتفاقی کارشناسان مرکز توسعه آبزیان کلاهی در استخرهای پرورشی خود با میگوی سریع الرشد نسبت به گونه موزی برخوردند موجب تحولی گردید که گونه پرورشی ایران رقم بخورد و گونه سفید هندی بطور وسیع و تجاری در کشور پرورش داده شود. و گونه ایندیکوس برای پرورش انتخاب شود.

گونه ایندیکوس در شرایط اپتیمم بین 21-22 گرم طی 130-140 روز رشد می کند ولی معمولا در استان هرمزگان در طی این چند سال رشد این گونه بین 16--12 گرم در 120-150 روز بوده است. جهت بهبود وضعیت اقتصادی مزرعه افزایش تولید در هکتار و افزایش سایز میگو اجتناب ناپذیر می باشد. گونه ایندیکوس در زمینه رشد و تراکم پذیری محدودیت دارد. بنابراین جهت رفع این مشکل در گونه ایندیکوس نیاز به مولد سازی و پرورش مولد های با ژنتیک مناسب و عاری از بیماری می باشد که کار مشکلی است که با توجه به افزایش هزینه های تولید و کاهش قیمت جهانی میگو به لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه نمی باشد. بنابراین به نظر می رسد روشهایی به کار گرفته شود که تولید میگو اقتصادی شود. جهت تولید اقتصادی بایستی سایز و تولید در هکتار افزایش یابد برای رسیدن به این هدف لازم است به نکات ذیل توجه شود.

1- رعایت تقویم زمانی تولید و انتخاب بهترین زمان برای پرورش میگو مد نظر قرار گیرد. تا در شرایط گرمای شدید (تیرماه) تراکم زیادی از میگو در استخرها وجود نداشته باشد بنابراین به نظر می رسد از 15 اسفند تا آخر خرداد و اوایل مرداد تا اواخر آبان می تواند زمان مناسبی برای پرورش باشد. و بمنظور اقتصادی نمودن پرورش میگو پرورش دو دوره در سال گزینه مناسبی است.

2- گونه هایی برای پرورش انتخاب شوند که دارای رشد سریع و تراکم پذیر باشند. که گونه وانامی می تواند در این زمینه انتخاب خوبی باشد.

3- با توجه به شرایط آب و هوایی منطقه برنامه دو کراپ تولید می تواند در دستور کار قرار گیرد.

4- مدیریت مناسب آب همراه با نگه داشتن شرایط مناسب در کف استخر و پارامترهای آب برای میگو لازم است.

5- انتخاب غذای با کیفیت مناسب جهت رشد سریع میگو و کاهش مقدار ضریب غذایی

6- انتخاب بچه میگوی با کیفیت مناسب (ترجیحا SPF) از مراکز تکثیردارای شرایط مناسب همراه با بسته بندی و حمل و نقل مناسب.

7- مدیریت بهداشت و بیماری مناسب در استخرها جهت جلوگیری از هر گونه تلفات ناشی از بیماری. 8- عملیات آزمایشگاهی شامل آنالیز خاک، آب، سلامت میگو و ثبت پارامترهای فیزیکی و شیمیایی آب آزمایشهای میکروبیولوژی و شمارش پلانکتونی به صورت منظم و با برنامه انجام شود.

9- مدیریت نیروی انسانی و بکارگیری نیروی انسانی آموزش دیده و با انگیزه فاکتور اصلی و مهم که در استان هرمزگان باید مورد توجه قرار گیرد زدودن تفکر

استفاده از غذای دستی است که در صورت ادامه ، میگوی وانامی نیز به سرنوشت ایندیکوس دچار شده و از بازدهی مطلوب دور می ماند . کاهش ضریب تبدیل غذایی ، افزایش وزن و راندمان تولید و کوتاه شدن زمان پرورش از فاکتورهایی است که میتواند پرورش دهندگان را مجدداً به استفاده از غذای استاندارد آشتی دهد .

جدول - 3- مقایسه عوامل موثر در تولید بین ایندیکوس و وانامی

شرح	ایندیکوس	وانامی
دوره پرورش	130 الی 150 روز	120 تا 130 روز
سایز	ماکزیمم سایز بین 15-18 گرم	به راحتی به وزن 20 تا 25 گرم می رسد
تراکم	20 تا 25 قطعه در متر مربع بدون هواده	18 الی 20 قطعه در متر مربع بدون هواده
تولید در هکتار	حداکثر تولید 2000 الی 3000 کیلو در هکتار بدون هواده	حداکثر تولید 2500 الی 4000 کیلو در هکتار بدون هواده
حداکثر تولید در هکتار با هواده	3000 تا 7000 کیلو در هکتار	5000 الی 10000 کیلو در هکتار
F.C.R	1.3 تا 1.8	1.2 تا 1.5
کیفیت غذا و مقدار پروتئین مورد نیاز	بین 8 تا 8 پروتئین مورد نیاز آنهم پروتئین حیوانی	بین 5 تا 8 پروتئین مورد نیاز آنهم پروتئین گیاهی و مقدار کمی پروتئین حیوانی

جدول - 4- برنامه تولید دو کراپ با گونه وانامی

کراپ اول دوره زمستان و بهار (اسفند، فروردین، اردیبهشت و خرداد) برای وانامی بدون هواده			
کراپ دوم دوره تابستان (مرداد، شهریور، مهر و آبان) برای وانامی بدون هواده			
1	تراکم ذخیره سازی	کراپ اول	کراپ دوم
2	بازماندگی	15 قطعه در هر متر مربع	17 قطعه در هر متر مربع
3	میانگین وزنی برداشت	20 گرم	20 گرم
4	دوره پرورش	120-100	120-100
5	F.C.R	1.2	1.2
6	تولید در هکتار	2250	2550
7	غذای مصرفی در هکتار	2700 Kg	3060
جمع تولید دو کراپ در هکتار (کیلو)		5760	

کلام آخر

با توجه به آنچه که شرح آن در این نوشته آمد و بر حسب قراین و شواهد کشت گونه وانامی در سال بعد شتاب بیشتری خواهد گرفت . هم اکنون تلاش هایی در حال انجام است تا برخی از پرورش دهندگان پر توان با برنامه ریزی قبلی توافقاتی را با مراکز تکثیر و وارد کنندگان غذا به انجام رسانند . همانگونه که در جدول 4 آمده است امکان تولید دو دوره به شرط آنکه پرورش دهندگان از قبل با مراکز تکثیر اقدام به عقد قرار داد نمایند و از پانزده اسفند و در یک فرصت زمانی کوتاه ذخیره سازی را آغاز نمایند و همچنین حداقل ده روز قبل از ذخیره سازی بخش اول غذای سفارشی به محل مزرعه حمل شود دور از انتظار نخواهد بود . استفاده از غذای مزرعه ساخت با توجه کاهش هزینه برای گونه وانامی عملی نیست در صورت تکرار این عمل ، میگوی پاسفید غربی نیز به سرنوشتی دچار خواهد شد که سفید هندی شد .

با اجازه ی :

B.K.Sahu گزارش ها و مقالات ارایه شده در شرکت کشت و صنعت خلیج
نابیند و سایت میگوی هنگام واقع در استان هرمزگان
میگلی نژاد، ابراهیم ، بازبینی پرورش میگو در ایران
وب سایت پژوهشکده میگوی کشور